

ЛІТЕРАТУРА

1. Герман В. В. Риторична культура вчителя в академічному просторі: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2018. 190 с.
2. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі. Черкаси: Брама-Україна, 2008. 400 с.
3. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика. Київ: Вища школа, 2006. 311 с.
4. Методика навчання риторики в школі: навч. посіб. / автор-укладач В. А. Нищета. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 200 с.
5. Сагач Г. М. Риторика: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2000. 568 с.

Prikhodko Y. Rhetorical culture of the teacher in the genres of academic eloquence.

The article considers aspects of the realization of the rhetorical personality of the teacher in the genres of academic eloquence. The paper attempts to characterize such genres as lecture, speech, report.

Key words: *academic eloquence, speech, lecture, report, rhetorical education, culture of communication, pedagogical rhetoric, art of persuasion.*

О. А. Приходько

Науковий керівник – доц. А. І. Подосиннікова

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОФЕСІЙНОМУ МОНОЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті визначено сутність інтерактивного навчання та роль інтерактивної технології «веб-квест» у навчальному процесі, проаналізовано особливості інтерактивної технології «веб-квест» як засобу формування компетентності у професійному монологічному мовленні майбутніх учителів англійської мови.

Ключові слова: *компетентність у професійному монологічному мовленні, інтерактивні технології, технологія «веб-квест», критичне мислення, майбутні учителі, англійська мова.*

Постановка проблеми. Суспільство висуває високі стандарти до володіння англійською мовою в професійній сфері майбутнього вчителя. Згідно з Програмою, майбутній вчитель англійської мови має демонструвати іншомовну професійну комунікативну компетентність на рівні C₁-C₂, тобто вміти практично використовувати іноземну мову як засіб спілкування в соціокультурній та професійній сферах діяльності [8, с. 5].

Тому важливим є пошук актуальних гуманістичних типів навчання та нових ефективних технологій формування компетентності у професійному монологічному мовленні (ПММ) як складової спілкування в усній формі майбутнього вчителя англійської мови.

Сучасна освіта має на меті пошук нових видів та форм організації навчальної діяльності, які б розвивали самостійне критичне мислення та творчий потенціал студентів. Інтерактивне навчання є однією з таких форм, бо його сутність полягає в тому, що в навчальному процесі активно та систематично взаємодіють всі учасники процесу, при цьому навчаючись бути демократичними, критично мислити та приймати зважені рішення. Інтерактивне навчання сприяє формуванню навичок і вмінь взаємодії, співробітництва та лідерства, які є необхідними для майбутніх вчителів англійської мови [7, с. 199].

Однією з технологій інтерактивного навчання, яка є перспективною для формування компетентності у ПММ майбутніх вчителів англійської мови, є «веб-квест». Веб-квест – це проектне завдання, яке дозволяє тренувати різні види мовленнєвої діяльності в професійній сфері та об'єднувати їх в різних комбінаціях, допомагає усвідомити мовні явища, сформувати лінгвістичні здібності, оптимізувати процес навчання, зробити його вмотивованим, інтенсифікувати самостійну роботу здобувача освіти, і таким чином підготувати фахівців нового покоління, здатних ефективно спілкуватися [3, с. 44].

Метою статті є визначити сутність технології «веб-квест» як інтерактивної технології навчання іноземних мов, проаналізувати особливості інтерактивної технології «веб-квест» як засобу формування компетентності у ПММ7 майбутніх вчителів англійської мови.

Аналіз актуальних досліджень. Проблемою навчання монологічного мовлення займалися такі вчені, як Ю. І. Пассов, Ж. Є. Войнова, Г. Ю. Хужаніязова, О. П. Биконя, І. В. Беженар, Т. В. Глазунова, О. Б. Бігич, В. В. Черниш, Л. К. Мазунова, D. Byrne, P. Emmerson, V. Evans та інші, але сучасна професійна іншомовна освіта вимагає оновлення змісту та вибору ефективних технологій навчання ПММ майбутніх учителів англійської мови.

Проблема використання веб-технологій для формування компетентності у монологічному мовленні широко досліджується у сучасній методиці викладання іноземних мов як вітчизняними так і зарубіжними науковцями, а саме Л. К. Раїцька, Є. І. Богuzіна, Г. А. Воробйова, П. В. Сисоєв, Н. Varret,

J. Bloch, A. Davis, B. Doyle, E. Evans, A. Johnson, L. Milligan, G. Vossen, T. Koenraad, M. J. Luzon, N. Puthikanon, C. Richards та інші. При цьому треба зазначити, що як правило ця проблема розглянута однобоко, занадто вузько та з акцентом на процес формування мовленнєвих навичок, але не враховується інтерактивний характер веб-технологій. Тому, такий важливий аспект, як формування компетентності ПММ у майбутніх вчителів англійської мови з використанням веб-технологій залишається невирішеним ні теоретично, ні практично. Однією з сучасних інтерактивних технологій, яка дозволяє ефективно організувати навчальну діяльність в сфері вищої професійної освіти в умовах постійно зростаючої кількості інформації і виникнення доступних навчальних інтернет ресурсів, є технологія «веб-квест» [4, с. 65].

Виклад основного матеріалу. Іншомовна професійна комунікативна компетентність майбутніх учителів англійської мови – це «комплекс знань, умінь і навичок, а також досвіду їх використання, що дає майбутньому вчителю змогу ефективно й продуктивно застосовувати іноземну мову для здійснення професійної діяльності». До її складу входять: компетентність у говорінні; компетентність в аудіюванні; мовна компетентність; мовна професійно-орієнтована компетентність; лінгвосоціокультурна компетентність; навчально-стратегічна компетентність [8, с. 13].

Компетентності в ПММ майбутніх учителів англійської мови – це «форма усномовленневого спілкування у вигляді монологу, що стосується питань професійно-педагогічної діяльності її учасників в умовах безпосередньої взаємодії комунікантів» [8, с. 13]. До її складу входять: загальні вміння, спеціальні вміння, інтелектуальні уміння, навчальні уміння, організаційні уміння та компенсаторні уміння [8, с. 13].

Компетентність в ПММ у майбутніх учителів англійської мови формується на двох рівнях: 1) адаптивний – формування комунікативних вмінь, необхідних для організації навчального процесу та позакласної діяльності; 2) професійно-комунікативний – уміння мовленнєвої професійної взаємодії у відповідних ситуаціях спілкування [8, с. 42].

Формування компетентності в ПММ майбутніх учителів англійської мови повинно відбуватися з урахуванням рівнів загальноєвропейських шкал: A_2+ професійно обмежений, B_1 допороговий професійний, B_1+ пороговий, B_2 професійно пороговий просунутий, B_2+ пороговий достатній, C_1 автономний високий професійно орієнтований, C_1+ автономний творчий професійно орієнтований, C_2 рівень вільного професійно педагогічного спілкування [8, с. 5].

На сучасному етапі розвитку освітнього простору Інтернет та веб-ресурси, а також навчальні технології з їх використанням стали важливим інструментом для формування ПММ майбутніх вчителів англійської мови: вони надають широкі можливості для пошуку інформації, яка потрібна вчителю для професійного та особистісного розвитку, її критичного осмислення та коментування, є джерелом аутентичного мовного та мовленнєвого матеріалу.

Технологія веб-квест – «це професійно-орієнтоване проектне завдання, яке базується на результатах аналітичного дослідження певної проблеми у професійній сфері, має чітке логіко-композиційне оформлення, виконується із використанням інформаційних ресурсів Інтернету та націлене на результат» [5, с. 116]. Під час виконання завдань веб-квесту здобувачі освіти знаходять інформацію, аналізують та синтезують її для отримання результату.

У цьому дослідженні веб-квест, слідом за Г. І. Подосинніковою, розглядається як інтерактивна технологія, де «інтерактивні технології навчання іноземних мов – це спеціальна форма організації навчально пізнавальної діяльності на уроці іноземної мови, при якій учні в складі малої групи (4-8 учнів) вирішують спільне навчальне комунікативно та / або особистісно-орієнтоване завдання, перебуваючи в активній взаємодії і позитивній взаємозалежності та працюючи в умовах взаємної підтримки» [7, с. 199].

Використання інтерактивної технології веб-квест для формування компетентності в ПММ майбутніх учителів англійської мови є ефективною лише за умови його професійно педагогічної спрямованості, моделювання професійної діяльності, забезпечення професійно комунікацією, автентичності, яку і забезпечують Інтернет-ресурси [8, с. 11]. Акцент треба зробити не на самому

аутентичному матеріалі, запропонованому та знайденому студентами самостійно у ході веб-квеста, а на використанні такого матеріалу як засобу формування ПММ, залучаючи майбутніх учителів англійської мови до виконання завдань професійної діяльності, які вимагають від них формування та удосконалення вмінь монологічного мовлення [2, с. 52].

Інтерактивна технологія веб-квест є ефективною технологією формування компетентності в ПММ майбутніх вчителів англійської мови.

Веб-квест як інтерактивна технологія орієнтована на здобувача освіти, дозволяє отримувати знання завдяки активній участі у вирішенні реальних ситуацій та сприяє розвитку критичного мислення, що є невід'ємною частиною інтерактивного навчання. Критичне мислення можна визначити як мислення, яке відображає високий рівень інтелектуальних вмінь та навичок. Критичне мислення – це процес співвіднесення зовнішньої інформації із знаннями, які вже є, розробка рішень про те, що можна прийняти, що необхідно доповнити, а що спростувати. Критичне мислення навчає активно діяти та допомагає зрозуміти, як поводитися відповідно отриманої інформації. Таким чином, критичне мислення навчає способам активних дій, в тому числі і соціально значущих [6, с. 5]. Критичне мислення розвивається під час виконання завдання веб-квесту, тому що здобувачі освіти навчаються формуючи свою власну думку про інформацію, інтерпретуючи її, переслідуючи власні інтереси. Вирішуючи завдання веб-квесту майбутні вчителі англійської мови вдосконалюють свою дослідницьку та пошукову діяльність, вчаться висловлювати та аргументувати точку зору, критично мислити, розв'язувати професійно значущі проблеми, беручи участь у обговоренні та обмінюючись інформацією, прогнозувати результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки таким чином удосконалюючи компетентність в професійному монологічному мовленні [5, с. 119].

Технологія «веб-квест» підвищує комунікативну взаємодію і дозволяє майбутнім вчителям англійської мови бути активними учасниками процесу в досягненні комунікативної мети, адже вона пропонує чудові можливості для формування комунікації в професійному монологічному мовленні на базі

інтернету, оскільки забезпечує вплив аутентичного матеріалу, значимого контенту та можливостями для реального англійського монологічного мовлення [3, с. 47]. Виконуючи завдання веб-квесту майбутні вчителі англійської мови, вирішують проблемну професійно-орієнтовану ситуацію, яка змушує їх шукати шляхи її виконання та бути максимально активними в процесі комунікативної діяльності, таким чином обумовлюючи природність спілкування та оволодіння такими вміннями ПММ: стисло висловлюватися про факти та події, передавати зміст та основну думку прочитаного, робити доповіді по прочитаному або почутому тексту, висловлювати і аргументувати своє відношення до прочитаного або почутого [5, с. 117].

Інтерактивна технологія веб-квест сприяє розвитку монологічного мовлення як мети навчання ПММ [5, с. 117]. Вона передбачає умотивоване, ситуативно зумовлене говоріння здобувача освіти в межах заданої комунікативної ситуації у ролі учасника фахового спілкування. Участь майбутніх вчителів англійської мови у веб-квестах надає їм змогу спробувати себе в ролі викладача, учня, студента англійськомовної країни, директора школи, засвоїти норми психологічного впливу, експресивні можливості, поєднати знання англійської мови з навичками спілкування, таким чином вдосконалюючи фахову комунікативну компетентність [5, с. 118]. При цьому інтерактивна технологія веб-квест забезпечує умови рівності співрозмовників, взаємодії і взаємопідтримки у процесі роботи у малих групах.

Висновки. Веб-квест є ефективним засобом формування компетентності в ПММ, бо дозволяє майбутнім вчителям англійської мови творчо та свідомо використовувати автентичні матеріали Інтернет-ресурсів з професійною метою, що підвищує інтерес до вивчення англійської мови завдяки професійній значущості, особистісної орієнтованості освіти та спрямованості на розвиток творчих здібностей здобувачів. Сформовані в процесі виконання веб-квестів компетентності стануть основою підготовки кваліфікованого учителя, здатного організувати свою діяльність в професійній сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dodge B. Some Thoughts About WebQuests. *International Journal of Education and Research*. Indonesia, 2016. № 2. С. 427-438. – URL: <https://www.ijern.com/journal/2016/February-2016/34.pdf>.
2. Багузина Е. И. Веб-квест технология как дидактическое средство формирования иноязычной коммуникативной компетенции (на примере студентов неязыкового вуза): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Московский государственный университет. Москва, 2011. 238 с.
3. Бігич О. Б. Модерація й розвиток критичного мислення майбутніх учителів іспанської мови як технології формування методичної компетентності *Вісник КНУТ*. 2019. № 31. С. 43-52.
4. Дьячкова Я. О. Практичне використання короткострокового веб-квесту як засобу формування у майбутніх правознавців професійно спрямованої англомовної компетентності в говорінні. *Іноземні мови*. 2015. № 1. С. 63-67.
5. Дьячкова Я. О. Формування у майбутніх правознавців професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні з використанням веб-квесту. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія [під заг. редакцією проф. С. Ю. Ніколаєвої]. Київ: Ленвіт, 2015. С. 116-159.
6. Заир-Бек С. И. Развитие критического мышления на уроке: пособие для учителей общеобразоват. учреждений. 2-е изд., дораб. Москва: Просвещение, 2011. 223 с.
7. Подосиннікова Г. І. Методична характеристика інтерактивного навчання іноземних мов. *Педагогічний процес*. 2012. № 3. С. 196-208.
8. Черниш В. В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетентності в говорінні: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра пед. наук : 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2015. 46 с.

Prykhodko O. Technology “web-quest” in forming English teachers’ competence in professional speaking.

The article is devoted to studying of the future English teachers’ competence in professional speaking with the use of interactive technology “web-quest”. The essence of interactive teaching and the characteristic features of interactive technology “web-quest” in forming competence in professional speaking are analyzed.

Key words: competence in professional speaking, interactive technology, web-quest, critical thinking, future teachers, the English language.

А. А. Проніна

Науковий керівник – доц. А. І. Подосиннікова

ЛІНГВОМЕТОДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА БРИТАНСЬКИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ В УЧНІВ 9 КЛАСУ ЗЗСО

У статті охарактеризовано лінгвометодичні особливості британських інтернет-видань як засобу формування англомовної комунікативної компетентності у читанні в учнів 9 класу ЗЗСО. Уточнено поняття іношомовної комунікативної компетентності. Визначено важливість наближення навчальної обстановки до реальних ситуацій спілкування завдяки автентичним матеріалам, які представляють сучасні англомовні інтернет-видання.

Ключові слова: іношомовна комунікативна компетентність, ЗМІ, полікультурна особистість, міжнаціональне спілкування, автентичні матеріали.